

Spis treści

Noty autorskie

1 Dyrektor gwarantem bezpiecznej szkoły

- 1|1 Szkoła bezpieczna – co to znaczy
- 1|1.1 Definiowanie pojęcia „bezpieczna szkoła”
- 1|1.2 Zasady funkcjonowania „bezpiecznej szkoły”
- 1|2 Prawa i obowiązki dyrektora
- 1|2.1 Nowe obowiązki dyrektora w świetle ostatnich zmian w prawie oświatowym
- 1|2.2 Dyrektor jako funkcjonariusz publiczny
- 1|3 Regulaminy szkolne
- 1|4 Bezpieczeństwo pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych

2 Działania dyrektora szkoły i administracji państwowej w zakresie przeciwdziałania przemocy w placówce

- 2|1 Dokumentacja dyrektora w działaniach zapewniających bezpieczeństwo
- 2|2 Wytyczne dla dyrektorów w zakresie bezpieczeństwa – na podstawie raportów poszkoleniowych
- 2|2.1 Koordynator do spraw bezpieczeństwa
- 2|2.2 Wychodzimy ze szkoły
- 2|2.3 Trudne sytuacje w szkole
- 2|2.4 Policja w szkole
- 2|2.5 Sąd rodzinny a szkoła
- 2|2.6 Wagary – jak z nimi walczyć
- 2|2.6.1 Diagnoza i analiza sytuacji w szkole
- 2|2.6.2 Narzędzia pomiaru
- 2|2.6.3 Skala zjawiska i jego przyczyny
- 2|2.6.4 Obowiązek szkolny – ostatnie zmiany prawne
- 2|2.6.5 Dokumentacja obowiązku szkolnego
- 2|2.6.6 Dokumentacja przeniesienia ucznia do innej placówki
- 2|2.6.7 Szkolne procedury
- 2|2.6.7.1 Procedura powiadamiania o przedłużającej się nieobecności
- 2|2.6.7.2 Procedura postępowania w przypadku braku reakcji rodziców na przedłużającą się nieobecność ucznia w szkole
- 2|2.6.7.3 Procedury kierowania wniosków do organu prowadzącego, policji i sądu rodzinnego
- 2|2.6.7.4 Losy absolwentów
- 2|2.7 Wolno – nie wolno
- 2|2.8 Prawa wewnątrzszkolne
- 2|2.8.1 Kontrakt raz jeszcze
- 2|2.9 Rada Rodziców

- 2|2.10 Samorządność uczniowska
- 2|3 Działania społeczności szkolnej w celu zwiększenia bezpieczeństwa
  - 2|3.1 Prawa i obowiązki Dyrektora Szkoły oraz Rady Pedagogicznej
  - 2|3.2 Działania pedagoga szkolnego w zakresie bezpieczeństwa
- 2|4 Zasady współpracy szkoły z organami ścigania
  - 2|4.1 Wybrane akty prawne stosowane w procedurach dotyczących postępowania wobec małoletnich i nieletnich
  - 2|4.2 Procedury i metody współpracy szkół z Policją
  - 2|4.3 Doniesienie o przestępstwie do Prokuratury
  - 2|4.4 Zasady współpracy z Sądami
- 3 Poprawa stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach dzięki zapowiedzianym przez MEN zmianom ustawowym**
  - 3|1 Rządowy program poprawy stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach „Bezpieczna i Przyjazna Szkoła”
  - 3|2 Założenia reformy programowej „Szkoła przyjaźnie wymagająca”
  - 3|3 Założenia programu „Przyjaźnie wspierający program wychowawczy”
    - 3|3.1 Zasady konstrukcji programu
    - 3|3.2 Diagnoza problemów wychowawczych
    - 3|3.3 Powołanie i zadania zespołów problemowych
    - 3|3.4 Powołanie 3–5-osobowego zespołu do opracowania projektu programu wychowawczego
  - 3|4 Programy poprawy efektywności wychowania i opieki nad uczniami w świetle diagnoz wewnętrznych oraz programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”
    - 3|4.1 Budowa programu oraz harmonogram poprawy efektywności kształcenia lub wychowania
      - 3|4.1.1 Etapy opracowania programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania
    - 3|4.2 Przykładowe programy poprawy efektywności wychowania
      - 3|4.2.1 Program poprawy efektywności wychowania i opieki nad uczniami w szkole podstawowej
      - 3|4.2.2 Program poprawy efektywności wychowania i sprawowanej opieki nad uczniami w gimnazjum
      - 3|4.2.3 Program poprawy efektywności wychowania i opieki w szkole ponadgimnazjalnej
  - 3|5 Podsumowanie pracy szkoły w zakresie realizacji Programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”
- 4 Dyrektor szkoły a praca z uczniem sprawiającym problemy wychowawcze**
  - 4|1.1 W jakiej sytuacji należy objąć ucznia szczególnym nadzorem wychowawcy i pedagoga szkolnego
  - 4|1.2 Sygnały ostrzegawcze
  - 4|1.3 Kto powinien podejmować działania: nauczyciel, wychowawca czy pedagog szkolny
  - 4|1.4 Komu przysługuje pomoc psychologiczno-pedagogiczna
  - 4|2 Eurosieroctwo – nowy problem w szkołach

- 5 Jak współpracować i czego wymagać od nauczycieli w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w szkole**
  - 5|1 Obowiązki nauczycieli w zakresie sprawowania opieki nad uczniami – na podstawie prawa oświatowego i Karty Nauczyciela
    - 5|1.1 Obowiązki nauczycieli w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
    - 5|1.2 Obowiązki nauczyciela organizującego wyjście młodzieży poza teren szkoły (wycieczkę)
  - 5|2 Odpowiedzialność Rady Pedagogicznej za bezpieczeństwo w szkole
  - 5|3 Jak skutecznie wspierać nauczycieli w egzekwowaniu od uczniów właściwego zachowania
  - 5|4 Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli
    - 5|4.1 Przykładowe schematy zajęć, scenariusze warsztatów oraz informacje przydatne przy organizacji WDN
  - 5|5 Rola Rady Pedagogicznej
    - 5|5.1 Rada Pedagogiczna – organ statutowy szkoły
    - 5|5.2 Podstawy prawne działania Rady Pedagogicznej
    - 5|5.3 Zapisy statutowe
    - 5|5.4 Przykładowe regulaminy Rady Pedagogicznej
      - 5|5.4.1 Regulamin Rady Pedagogicznej
      - 5|5.4.2 Regulamin pracy Rady Pedagogicznej
      - 5|5.4.3 Regulamin Rady Pedagogicznej przedszkola
- 6 Współpraca szkoły z rodzicami**
  - 6|1 Obowiązki rodzica wobec szkoły
    - 6|1.1 Obowiązek szkolny – prawne uwarunkowania uczęszczania dziecka do szkoły
    - 6|1.2 Egzekwowanie właściwej opieki rodzicielskiej
  - 6|2 Miejsce rodzica w szkole
    - 6|2.1 Społeczne organy w systemie oświaty
    - 6|2.2 Podobieństwa i różnice w uprawnieniach i działaniu
    - 6|2.3 Rada rodziców jako partner dyrektora szkoły w rozwiązywaniu problemów
  - 6|3 Formy współdziałania rodzica i szkoły
    - 6|3.1 Zebrania z rodzicami
    - 6|3.2 Indywidualne rozmowy nauczycieli z rodzicami
    - 6|3.3 Wezwania rodziców do szkoły
    - 6|3.4 Szkoła otwarta dla rodzica
  - 6|4 Rodzic jako odbiorca usługi edukacyjnej świadczonej przez szkołę
    - 6|4.1 Mechanizm towarzyszący wyborowi szkoły
    - 6|4.2 Budowanie oferty
- 7 Rozwiązania wspierające organizację bezpiecznej szkoły**
  - 7|1 Bezpieczna szkoła – bezpieczny budynek
  - 7|2 Bezpieczne opuszczanie szkoły w sytuacjach zagrożenia
  - 7|3 Jak uniemożliwić przebywanie obcych na terenie szkoły
    - 7|3.1 Jak zabezpieczyć szkołę przed wejściem intruza?

- 7|4 Zorganizowane wyjścia uczniów. Jak zapewnić uczniom bezpieczeństwo poza terenem szkoły
- 7|5 Program naprawczy szkoły
  - 7|5.1 Czym jest program naprawczy w zakresie wychowania
  - 7|5.2 Jak zbudować plan/program naprawczy krok po kroku
  - 7|5.3 Program naprawczy dla gimnazjum
  - 7|5.4 Przykładowe plany
- 7|6 Ocenianie kształtujące a proces wychowawczy

- 8 Przemoc seksualna i agresja w szkole – instrumenty prawne oraz zasady prewencji**
  - 8|1 Prawne obowiązki dyrektora w przypadku aktu agresji na terenie szkoły
  - 8|2 Sankcje wobec uczniów agresywnych, w tym m.in. upomnienia, nagany, prace społeczne – zasady stosowania oraz uprawnienia dyrektora
    - 8|2.1 Sankcje wewnątrzszkolne
    - 8|2.2 Sankcje prawne
    - 8|2.3 Prawa i obowiązki ucznia – statut szkoły
  - 8|3 Szkolny program wsparcia dla nauczycieli – przygotowanie do pracy z agresywnym uczniem
  - 8|4 Przemoc seksualna w szkole

- 9 Papierosy, alkohol oraz narkotyki – wymagania prawne oraz prewencja**
  - 9|1 Środki odurzające wśród uczniów – obowiązki dyrektora oraz zasady współpracy z policją w przypadku wykrycia ich na terenie szkoły
    - 9|1.1 Kilka porad praktycznych, jak wykryć uzależnienia na terenie szkoły
  - 9|2 Jak rozpoznać uczniów pod wpływem alkoholu i narkotyków – symptomy użycia
    - 9|2.1 Struktura uzależnienia
  - 9|3 Sprawdzone sposoby eliminowania problemu papierosów, alkoholu i narkotyków
  - 9|4 Procedury postępowania w przypadku wykrycia środków odurzających na terenie szkoły – podział uprawnień i odpowiedzialności

- 10 Programy profilaktyczne dla szkół**
  - 10|1 Budowanie szkolnego programu działań profilaktycznych
  - 10|2 Współpraca z uczniami, Radą Rodziców, kuratorium oraz organizacjami pozarządowymi przy wdrażaniu programów profilaktycznych
  - 10|3 Programy profilaktyczne i wychowawcze zgodne z nową podstawą
    - 10|3.1 Program profilaktyczny „Poznaję – wybieram”
    - 10|3.2 Szkolny Program Wychowawczy
  - 10|4 Program lekcji wychowawczych – sprawdzone rozwiązania z polskich szkół
  - 10|5 Utworzenie grupy liderkiej – skuteczny program profilaktyczny
  - 10|6 Tworzenie możliwości alternatywnych form spędzania czasu wolnego

- 11   **Obowiązki dyrektora szkoły w oparciu o aktualne przepisy prawne****
- 11|1   Zmiany w prawie oświatowym
- 11|1.1   Reforma programowa
- 11|1.2   Nowe rozwiązania wynikające ze zmian programowych
- 11|1.3   Wprowadzanie zmian w szkole z uwzględnieniem reformy programowej
- 11|1.4   Zmiany w funkcji wychowawczej szkoły w nowej podstawie programowej
- 11|2   Obowiązki dyrektora szkoły w zakresie przestrzegania praw uczniów i praw nauczycieli w kontekście praw człowieka
- 11|3   Nadzór pedagogiczny po 1 września 2009 roku
- 11|3.1   Przygotowanie szkoły do ewaluacji wewnętrznej – 9 kroków
- 11|4   Ocena sytuacji wychowawczej w szkole w ramach podsumowania nadzoru pedagogicznego
- 11|5   Świetlice szkolne po 1 września 2009 r.
- 11|5.1   Organizacja pracy opiekuńczo-wychowawczej w świetlicy szkolnej
- 11|5.2   Administrowanie świetlicą szkolną
- 11|6   Specjalistyczna pomoc w szkole. Ogólne założenia, definicje, przepisy prawa
- 11|6.1   Organizacja kształcenia specjalnego
- 11|6.2   Pomoc psychologiczno-pedagogiczna
- 11|6.3   Indywidualne nauczanie